

Болысбаев Д.С., Маханбетова Н.Ә.,* Қабаева Ж.С.

философ.ғ.к, доцент, М. Әуезов атындағы ОҚМУ, Шымкент, Қазақстан

өнертану магистрі, М. Әуезов атындағы ОҚМУ, Шымкент, Қазақстан

«Мәдениет және спорт» факультетінің 6М042100 - Дизайн мамандығының 2 курс магистранты,

М.Әуезов атындағы ОҚМУ, Шымкент, Қазақстан

КИІМ ДИЗАЙНЫНДАҒЫ ЗАМАНАУИ БАТИК ӨНЕРІНІҢ АЛАТЫН ОРНЫ

Автор корреспондент: miss_roza@mail.ru

Түйін: Мақалада қазіргі әлемдегі батиктің даму ерекшеліктері сипатталған. Мата кескіні адамның айналасындағы шындықты бейнелеуге және өзгертуге кең мүмкіндіктерге ие. Панельдерді құрудың технологиялық процесіндегі инновациялар тақырыбы талқыланады. Мата бояу техникасының кең спектрі суретшінің өзін-өзі тануы үшін көптеген мүмкіндіктер береді. Қолмен боялған маталардың үйлесімді синтезделуіне және заманауи киім дизайнында, олардың өзара байланысы мен бір-біріне әсер етуіне ерекше назар аударылады. Костюм өнерінің дамуының мыңдаған жылдарында адамзат әшекейлеудің сансыз тәсілдерін ойлап тапты: бояу, пятақ (басу), түрлі тоқу техникасы (батик), көркем тоқу, кесте тігу, аппликация, мата жасау, төсеніш бұйра тігісімен, өрнекті былғары, тоқу, ою-өрнек және басқалар. Бүгінгі таңда «батик» техникасын қолдана отырып матаны қолмен бояу тек сәндік-қолданбалы өнерде ғана емес, сонымен қатар кәсіби мақсаттар үшін, жеке дара бұйымдар жасау үшін де қолданыла алатындығы анықталды.

Кілттік сөздер: дизайн, батик, сәндік-қолданбалы өнер, матаға сурет салу, бояу, костюм, батиктің ерекшеліктері, қазіргі заманғы киім дизайны.

Ежелгі заманнан бері адам өзін көптеген нысандармен қоршап алды, олардың арасында қоғам мен адам өмірінде мәдени маңызы бар түрлі тоқыма материалдар бар. Сәндік-қолданбалы халық өнері бұйымдарының өзіндік ерекшелігі матаның көркем суретінде – батик технологиясында көрінеді.

Матаға сурет салу - оны безендірудің ең көне әдістерінің бірі. Бүгінгі күнге дейін бұл өнер түрі ескірген емес және өзектілігін жоғалтқан жоқ. Тамаша матада суреттелген ертегі гүлдері мен нәзік пейзаждар таңқалдырарлық көрінеді, сондықтан адам бұл сұлулықты ойлаудан бас тартқысы келуі екіталай.

«Батик» сөзі мақтаны көп сатылы бояумен балауыз технологиясын ғана емес, сонымен қатар түйіндік технологияны да, байламды да, қытайдың көк және ақ жібегін, жапондық көп түсті, жоғары көркем жібек кескіндемесін де білдіреді. Сонымен қатар, қазіргі заманғы суретшілер арасында киімге немесе панельдерге, картиналарға аксессуарлар жасауда ең танымал болып саналатын ең жаңа технология болып есептеледі. Ежелгі және таңқаларлық әр түрлі батик қазіргі заманғы сән заңдарына баса назар аударатындығымен танымал. Батик киім дизайнында кеңінен қолданылады, стилистикалық және түрлі түсті шешімдермен тамаша үйлеседі. Батиктің арқасында сіз сәнді шеберлердің де, сәнді дизайнерлердің де сұранысына ие эксклюзивті маталарды жасай аласыз [1].

Батик өзінің қалыптасуы мен дамуында терең тарихи тамырлар мен бүгінгі күнге дейін сақталған ұлттық дәстүрлерге ие. Батик таңқаларлық картиналар түрінде, көркем мәдениетті көпшілікке жеткізе отырып, суретшілерді әртүрлі халықтар арасында көруге болатын ежелгі өнер дәстүрлеріне ерекше назар аударуға мәжбүр етеді.

Ежелгі яван тілінен аударғанда «Батик» «ыстық балауызбен сурет салу» дегенді білдіреді. «Ыстық батик» техникасы осылай пайда болды. Батик бүгінгі күнге дейін явандық ерлер мен әйелдер үшін ұлттық киім ретінде қызмет етеді.

Қазіргі уақытта матаға батик жағудың көптеген басқа әдістерін қолдана аласыз, ал резервті щеткамен немесе матаның ішіне тамшылатып балауызбен қолдануға болады.

Батик техникасында көптеген тұрмыстық бұйымдар жасалынған, соның ішінде сәндік жастықтар, дастархан, перделер, көйлектер, дивандар, юбкалар, жемпірлер, сердцерлер, шарфтар, блузкалар бар.

Жоғарыда айтылғандардан батик дегеніміз - бұл матаға сурет салу өнері, ол тек тұрмыстық заттарды ғана емес, сонымен қатар киім, аяқ киім, аксессуарларды да безендіруге мүмкіндік береді.

Осылайша, батик пен сән киім дизайнын дамытуда біріне айналады, бұл сән өнерінде бұқаралық, биік, өнер мен дәстүрді шынайы бағалаушылар үшін қол жетімді нәрсе емес.

Бүгінгі таңда дизайнерлер көйлектер, костюмдер, боялған шарфтар, орамалдар және шарфтар үшін ерекше байланыстар мен маталар жасайды. Бұл өнімдер өте стильді және бір данадан ғана болуы мүмкін.

Сондықтан батик - бұл дәстүрлі және тарихи мұра ғана емес, сонымен қатар интерьерден көркемдікке дейінгі дизайнның әр түрлі саласында кеңінен қолданылатын қазіргі заманғы өнер.

Қазіргі батик дәстүрлерді сақтай отырып, жапырақтардың, гүлдердің және құстардың сызбалық бейнесін жасайды. Мұндай батик, әдетте, батиктің дәстүрлі шеберлеріне арналған әдістемелік ұсыныстарға емес, дизайнердің еркіне байланысты болады. Бұл қазіргі заманғы дизайнерлер қолданатын түс схемасында да байқалады. Шеберлер енді дәстүрлі бояуларға тәуелді емес, өйткені химиялық бояулар кез-келген түс пен көлеңке бере алады. Қазіргі заманғы батикте күрделі ою-өрнектерді алу үшін әлі де қолданылады. Дизайнерлер (мысалы, Иван Тюрта) батикті әлемдік сән көрсетілімінде батыл түрде ұсынды. Олар индонезиялық батикті дәстүрлі және заманауи түрде насихаттау үшін көп жұмыс жасады.

Батиктің қолдану аясы жылдан жылға өсуде. Батикті дамыту процесін жүз жыл бойы сақтай отырып, әдістер соңғы онжылдықтар көрсеткендей әлі де жетілуде. Дәстүр бойынша сатылатын батиктің ұзындығы 2,25 метр болатын және одан дәстүрлі киімдер, панжандар мен сарондар тігілген. Қазіргі уақытта батик тек киім өндіруде ғана емес, сонымен қатар жиһазға, қабырғаға, дастарханға және басқа да интерьер аксессуарларына арналған кенеп панельдерін жасауда қолданылады. Батик техникасы, үй мен кеңсе үшін батик жасайтын көптеген танымал суретшілер арасында кең таралған. Жоғары сапалы қолмен жасалған батик өте қымбат және оны шығару өте шектеулі болады. Индонезия тарихы бойында батиктің бай дәстүрінің шетелдік көпестермен немесе отарлар билеушілерімен кез-келген байланысы батиктің дамуына әсер етті. Міне, осы өзгерістердің ең танымал салдары [2].

Қазіргі уақытта батик өзектілігін жоғалтпайды. Батик киім дизайнында кеңінен қолданылады. Матаға кескіндеме стильде немесе сюжетте ешқандай шектеулерге ие емес - сіз сурет, ою-өрнек сала аласыз, түрлі-түсті дақтармен шектелесіз. Сарафандар, шапандар, шарфтар батикпен безендіріледі. Қолмен безендірілген қол орамалын киіп, адам өзінің даралығын баса көрсетеді. Өйткені, батик - бұл өнеркәсіп өнімі емес, басқа таңбалау емес, бұл суретшінің өзіндік туындысы болып табылады. Сіз батик сатып ала аласыз немесе шебермен жұмыс жасай аласыз және де суретті өзіңіз таңдауға мүмкіндігіңіз бар, суретші оны өзіңіз қалаған жолмен өмірге әкеледі. Батик әрдайым қайталанбас, әрқашан өзіңізге де, жақын адамдарыңызға да жақсы сыйлық. Ақыр соңында, осындай заттардың көмегімен адамдар өздерінің ерекше бейнесін және өзіндік стилін жасайды.

Қазіргі Қытайда батиктерді негізінен оңтүстік-батыс шекарада тұратын этникалық топтар жасайды. Олар батик, аппликация және кестемен үйлесетін ерекше заттар жасайды.

Батик киім дизайнында және интерьер дизайнында кеңінен қолданылады, соның арқасында киім-кешек пен матаның дизайны жасалады, оның көмегімен дизайнердің көйлектері жасалады, кейде құны мың долларға жетеді, өйткені бұл қолмен жасалатын және де өте ерекше жұмыс.

Осыдан бірнеше ғасыр бұрын ақсүйек ханымдар жатын бөлмелері үшін суреттер салдыртып, кимондарының үлгілерін жасаған немесе сүйіктілеріне шарф сыйлаған. Матаға сурет салу техникасында жұмыс жасай отырып, матаның бетіне немесе өңделген

компонент пен түс комбинациясына тұз кристалдарын қосқанда, бояулар жабық цикл ішіндегі тондардан тонға еркін ауысқанда, әдемілік сезімі тек таңдануға ғана емес, сонымен қатар әдемілікке де ие болады.

Костюм декорын жасауда батик техникасының ауқымы кең.

Костюм, кез-келген өнер туындысы сияқты, эстетикалық функцияны орындау үшін - адамның табиғи және өзіне ғана тән әдемілікті жасау мен қажеттіліктерін қанағаттандырады. Утаритаризмге қатысты бұл функция әрдайым бағынышты болғанмен, адамдар тіпті алғашқы дәуірде де оны назардан тыс қалдырған емес. Функционалды киімдерді көркемдік костюмге айналдыру оның сәндік дизайнын жасауға мүмкіндік береді.

Костюмдегі декор - бұл көркемдік жүйе, утилитарлық мақсаты жоқ оны безендіретін элементтер жиынтығы. Іс жүзінде киімдегі сәндік элементтер міндетті емес, мысалы, құрылымдық элементтер, бірақ олар адамның костюмінде бұрыннан бар болған және бүгінгі күннің өзектілігін жоғалтпайды.

Костюм өнерінің дамуының мыңдаған жылдарында адамзат әшекейлеудің сансыз тәсілдерін ойлап тапты: бояу, пятаки (басу), түрлі тоқу техникасы (батик), көркем тоқу, кесте тігу, аппликация, мата жасау (матадан жасалған матадан мата жасау), төсеніш (төсенішпен байланыстыру) бұйра тігісімен, өрнекті былғары, тоқу, ою-өрнек және басқалар. Бұл декоративті техниканың барлық техникалық әртүрлілігімен оларды қолданудың мақсаты бірдей - тіпті үйдегі өрескел матаны зергерге айналдыру, костюмді ерекше етіп жасау, сонымен қатар белгілі бір ақпаратты көрерменге жеткізу.

Қарапайым қоғамда адам өз түрінен ерекшеленуге тырысты. Осы мақсатта ол өзінің келбетін безендіре бастайды; басында ол дененің жеке бөліктерін (бет, кеуде, іш, білек) бояумен, татуировкамен де айналысқан. Кейінірек костюмнің дамуымен декор өрнегі адам денесіне емес, киім жасалған түрлі материалдарға қолданыла бастады. Бұл бейнелер костюмді безендіру қызметін атқарып қана қоймай, белгілі бір тайпаға, руға жататын оның иесінің әлеуметтік мәртебесін анықтады, сонымен қатар діни және мистикалық мағынаға ие болды, яғни олар өзіндік талисман болды [3].

Костюм тарихында тоқу және тоқу өнертабысында маңызды рөл атқарды. Мата өндірісі үшін шикізат жануарлар мен өсімдік талшықтары болды: жүн, жібек, мақта, зығыр, қарасора және басқалар. Адамдар ерте кезден бастап маталарды табиғи минералды және өсімдік бояғыштарымен бояуды үйренді.

Бояу шеберлігі әсіресе Шығыста кең таралған. Үндістанда ерітілген балауызы бар ежелгі бояғыштар матаға үлгіні қолданған, содан кейін оны күшті ерітіндіге батырған. Балауызбен жабылған, сондықтан боялмаған жерлер түрлі-түсті фонда жеңіл үлгіні құрады. Қазір бұл сәндік техниканы батик деп атайды. Үнді шеберлері бүгінде өте танымал болып келетін түйіндік батик әдісін ойлап тапты. Үндістердің костюмдері негізінен шебер жасалған мақтадан жасалды, Қиыр Шығыстағы халықтар - қытайлар, жапондар - жібекті артық көрді және оны безендіруде қол жетпейтін биіктерге жетті.

Қытайлар негізінен өрнекті тоқуды қолданды, оны еркін шеткемен бояумен біріктірді. Жапондық суретшілер жібек маталарды: батик техникасының көмегімен безендірді. Сонымен қатар, жапондықтар қолмен боялған үйлескен баспа өрнегімен өте танымал болды. Таяу Шығыс елдерінде матаны әшекейлеудің кең таралған тәсілі көп түсті пятаки болды - бұл матрицада қолданылатын өрнекті басып шығару арқылы матаға үлгіні қолданатын әдіс. Бұл сәндік техника орта ғасырларда Еуропада танымал болды. Еуропадағы баспа өнерінің ең үлкен өркендеу кезеңі XVIII ғасыр деп саналады, сол кезде баспа маталарын өндіру тоқыма өндірісінің маңызды саласына айналады. Дәл осы кезде алғашқы басып шығару машиналары жұмыс істей бастады, бұл нақтырақ және дәл дизайн жасауға мүмкіндік берді және басылған маталардың құнын едәуір төмендетіп, халықтың әр түрлі сегменттеріне қол жетімді етті [4].

Сипатталған сәндік техниканың барлығы: кескіндеме, батикпен басып шығару - матаға бояумен байланысты және оның құрылымын өзгертпейді. Ескі және кең таралған

кесте тігу деп аталатын «әшекейлеу» әдістері танымал емес, ол ежелгі уақытта сүйек, содан кейін қола инелерін қолданған кезде пайда болады. Өнер тарихшылары кесте тігудің пайда болуын адамзаттың алғашқы мәдениеті дәуірімен байланыстырады және оны тігілген киімнің алғашқы қарапайым түрлерінің пайда болуымен байланыстырады. Кестелеу өнері ежелгі Шығыс және ежелгі әлем елдерінде жоғары деңгейге жетті. Ежелгі Египетте жүннен, зығырдан және қарасора маталар кестелермен безендірілген. Үндістанда олар ақ қардан ақ мата жасауды білгенде, оны жүннен, қағаздан және алтыннан жіптермен кестелеуді бастады. Түрлі түсті жібекпен тігілген Қытайда, Жапонияда олардың нәзік түстерінің асып түсуінде керемет өсімдіктер мен құстар, табиғаттың керемет суреттері пайда болды. Алтын кесте Иран, Үндістан және Түркияда, сондай-ақ Қытай мен Жапонияда кеңінен таралған. Ежелгі грек тарихшысы және географы Страбо гректердің жартылай тастармен өрнектелген алтын азиялық киімдерін көргенде қалай таңғалғанын суреттейді [5].

Алтын және күміс жіптерден, інжу-маржандардан, асыл тастардан жасалған сәнді византиялық кестелер ерекше байлығымен танымал болды. Сәнді кесте өрнектер билеушілердің, ауқатты дворяндардың, діни қызметкерлердің киімдерін киді. Аңыз бойынша 955 жылы Византияға келген орыс ханшайымы Ольга онда алтын тігу жұмыстарымен айналысып, шеберліктерін шыңдады. Содан бері алтын кесте жасау өнері Ресейде өте танымал болды.

Сәндік өнердің шынайы шедеврі - бұл костюмді безендірудің ең кең таралған әдісі болған орыс халықтық кесте. Ресейлік кесте жасаушылар түрлі материалдарды қолданды: түрлі-түсті жүн, жібек және мақта жіптері, алтын және күміс сымдар, өзен інжу-маржандары, моншақтар, шыны моншақтар және т.б.

Сүлгілер ерекше сұлулығымен және алуан түрлілігімен ерекшеленді: кейде толығымен өрнекпен жабылған, олар тұрғын үйдің көркем безендірілуі және шаруа өмірінің барлық белгілері - туғаннан бастап христиандыққа дейін жерлеу рәсімдеріне дейін қызмет еткен. Тігудің өрнектері мен түс схемасы адамдардың еңбек әрекетімен тығыз байланысты және әлем туралы ежелгі мистикалық идеяларын сақтаған.

Біздің заманымыздың сәнді киімдерін безендіретін кесте, әрине, орындау технологиясындағы тарихи өрнектерден айтарлықтай ерекшеленеді (машинамен кестелеу бүгінде жиі кездеседі), өрнектер мен декоративті материалдарда, әйтсе де, бұл қазіргі кезде де сәнді сәндік техника болып табылады.

Костюмді қоймалармен, трюктермен, пуфтармен және басқа да безендіру элементтерімен безендіру ерекше сәндік әсер жасайды. Бұл қосымша безендіруді қажет етпейтін, өз декорациясы қарапайым және талғампаз. Сәнді киімде ол жиі қолданылады, өйткені ол модельдің өзіндік ерекшелігіне қол жеткізу үшін кішкентай құралдарды қолдануға мүмкіндік береді.

Жоғарыда айтылғандай, әшекейлеу тек бір мақсатты көздейді - практикалық функцияларды ұсынбай, киімдерді безендіру. Заманауи костюмде аксессуарлар сонымен қатар безендіру ретінде қызмет ете алады, яғни әр түрлі бекіту элементтері: түймелер, түймелер, шелектер, «сыдырмалар» және т.б.

Сөздің тура мағынасында аксессуарларды декор деп атауға болмайды, өйткені ол ең алдымен утилитарлық функцияны қамтамасыз етеді және кез-келген киімнің міндетті бөлігі болып табылады. Екінші жағынан, жақсы таңдалған фитингтер костюмнің бейнелік-стильдік мазмұнын жақсы ашуға көмектеседі, оны спорттық, талғампаз немесе күнделікті бизнеске айналдырады [6]. Сондықтан сурет салуда және оның декоративті дизайнының құрамын жасағанда суретші аксессуарлардың стилистикалық сипатына үлкен мән береді, олар декор бола алмаса да, костюмде сәндік функцияны орындайды.

Айта кету керек, қазіргі заманғы киім әрдайым безендіруді қажет етпейді. Декорды қолдану мәселесі көптеген факторларға байланысты: функционалды мақсаты (мысалы, декор жұмыс немесе іскерлік киімнің кейбір түрлерінде орынсыз), стиль (безендіру классикалық стильге тән емес), конструктивті негіз (көбінесе декор костюм дизайнының

күрделілігі мен өзіндік ерекшелігіне кедергі келтіреді) және матаның үлгісі (Үлкен және жарқын өрнегі бар мата қосымша безендіруді қажет етпейді), материалдың текстурасы (белсенді текстураның өзі сәндік болып табылады) және т.б. Егер костюм құрамындағы сызғыш қажет болса, ол киімді тартыңыз, оны киетінді безендіріңіз [7].

Жобаланған үлгіні безендіруде қандай декоративті техниканы қолданғанына қарамастан, бірқатар жалпы талаптарды ескеру қажет: декор қалыпты болуы керек, пішінге баса назар аударуы керек, одан «өсіп келе жатқан» және кездейсоқ, бөтен көрінбеуі керек; суретке қарапайымдылық пен әдемілік беру үшін жеткілікті негіз болуы керек; Бұл бұйым жасалған материалға сәйкес келуі керек, мысалы, ауыр мата үлкен рельефті кесте жасауды қажет етеді, ал жұқа - талғампаз, жеңіл; сайып келгенде, ол көрерменнің назарын өзіне аударатын бүкіл костюмнің психологиялық орталығы болуы керек. Егер қазіргі заманғы сән талаптарына сай тұтас, үйлесімді, өзіндік костюм құруға ықпал етсе, декорды сәтті деп санауға болады.

Батикті баспа деп атауға болатындығына бәрі бірдей келісе бермейді, керісінше басып шығаруды қолдану әдісі (және көбінесе қолмен). Алайда, бұл әдіс соншалықты ерекше, кейбір дизайнерлер батик баспа ретінде осы техникада жасалған барлық өрнектерді атайды.

Батик - ежелгі дәуірден белгілі матаға сурет салу. Ал қазіргі уақытта ол сәнгерлер арасында мега-танымал! Күрделі, бірақ өте қызықты техникада жасалған бұл түрлі-түсті сурет күнделікті жазғы киімді де, жағажай жиынтығын да, кешкі көйлекті де безендіретіні таңқаларлық емес. Батиктің тарихы, оның түрлері туралы көбірек білейік, сонымен бірге әлем дизайнерлерінің батик топтамаларына қалай енгенін көрейік.

Батик үнемі көптеген жинақтарда шығады. Бұл кескіндеме көптеген дизайнерлер үшін қастерлі, өйткені әр сурет ерекше және қайталанбас! Тіпті батик техникасымен боялған қарапайым кесілген көйлек те эксклюзивті болады және негіз ретінде пайдаланылатын табиғи маталар мұндай киімдерді жылдың кез-келген уақытына тамаша таңдау жасайды, бірақ батик әсіресе көктем мен жазда әсерлі көрінеді. Заманауи дизайнерлер батикті қолданудың бірнеше нұсқасын қарастырайық.

Бали сән апталығында батик бірінші скрипканы ойнады, оған бүкіл жоба «Тенсельдегі Батик» деген атпен арналды. Индонезиядан және басқа елдерден Марилена Влатаки, Батик Крт.Дауд, Оливер Толентино сияқты танымал дизайнерлер мен суретшілер бір ай бойы жұмыс жасаған жоқ. Нәтижесінде көпшіліктің көз алдында таңқаларлық нәрсе пайда болды: жарқын түрлі-түсті өрнектер, ағып жатқан жібекке боялған нағыз суреттер. Жоба авторлары негізгі мақсатына жетті: олар мата бояудың дәстүрлі индонезиялық өнерін халықаралық нарыққа ұсынды [8].

Алайда, тек индонезиялық ғана емес, сонымен қатар еуропалық дизайнерлер батиктің үлкен әлеуеті деп санайды. Сонымен, Versace-ден дайын киім жиынтығында боялған батикпен көптеген жиынтықтары мен киімдері бар. Мұнда бай түстер: көк, қызғылт сары, қызғылт, сары, жасыл. Матадан жібек ағып жатыр. Негізгі кескіндеме портреттер немесе абстракция болды. Қарапайым кесудің көптеген модельдері, мысалы, коллекциядағы көйлектердің көпшілігі батик техникасының көмегімен кескіндеме арқасында қарапайым, бірақ ерекше және жарқын футболкалар болып табылады.

Сурет - 1. - «Тенсельдегі батик»

Сурет 2. - Елена Супрунның 2008-2009 күзгі-қысқы коллекциясы

Топтамада сәтті түрде батик алтын ұзын жиекпен біріктірілген. Батик ресейлік дизайнерлердің коллекцияларына да қатысты. Ертегідегі айдаһарлар, гүлдер және экзотикалық өсімдіктердің суреттері бар батикпен боялған көйлектер Елена Супрунның 2008-2009 күзгі-қысқы коллекциясында ұсынылған.

Әдебиеттер тізімі:

1. Торебаев Б.П., Мырхалықов Ж.У. Цвет в текстиле. Шымкент 2016ж. 46 б.
2. Торебаев Б.П. Основы дизайна текстильных изделий. Ташкент 2013ж. 87 б.
3. Малахова, С.А., Журавлева Т.А., Козлов В.Н. Художественное оформление текстильных изделий. Москва, 2007. 342с.
4. Давыдов С.Г. Батик. Техника. Приемы. Изделия: С.Г. Давыдов. Москва: АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2006. 184с.
5. Дамидова А.Г. Батик постигаем шаг за шагом. Звонников В.И. Учебное пособие 4-е изд. Москва: Издательский центр «Академия», 2009. 223с.
6. История батика [Электронный ресурс] режим доступа: <http://zaika19721.forum2x2.com/t2561-topic> (дата обращения: 6.06.2016).
7. Стоку С., Батик. Современный подход к традиционному искусству росписи тканей. Москва: Ниола 21-й век, 2005г. 111 с.
8. Гильман Р.А. Художественная роспись тканей: учебное пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности «Декоративно-прикладное искусство и народные промыслы». Москва: ВЛАДОС, 2008. 159 с.
9. Гильман Р.А. Художественная роспись тканей. Москва: Владос, 2008г. 75 с.
10. <https://www.relook.ru/article/62098/>

Аннотация: В статье рассказывается о характерных особенностях развития батика в

современном мире. Роспись ткани обладает широкими возможностями отражать, преобразовывать окружающую человека действительность. Затрагивается тема нововведений в технологический процесс создания панно. Широкий диапазон техник росписи ткани предоставляет множество возможностей для самореализации художника. Особое внимание уделяется его гармоничному синтезу ручной росписи ткани и дизайну современной одежды, их взаимосвязи и влиянию друг на друга. За тысячи лет развития костюма человечество придумало бесчисленные способы декорирования: живопись, пятки (печать), различные техники плетения (батик), художественное плетение, вышивка, аппликация, плетение, кружевная керлинг, узорчатая кожа, вязание, украшения и другие. В работе установлено, что на сегодняшний день ручное окрашивание ткани в технике «батик» можно использовать не только в декоративно-прикладном творчестве, но и в профессиональных целях, создавать эксклюзивные единичные изделия.

Abstract: this article treats of characteristic features of batik in the modern world. The art painting of a fabric has wide opportunities. It can reflect and transform the reality surrounding a person. The topic of innovations is touched in the panel technology. A wide range of fabric painting techniques provides many opportunities for artist self-realization. Particular attention is paid to its harmonious synthesis of hand-painted fabric, modern costume design and their relationship and influence on each other. For thousands of years of costume development, mankind has come up with countless ways of decorating: painting, heels (printing), various weaving techniques (batik), artistic weaving, embroidery, applique, weaving, lace curling, patterned leather, knitting, jewelry and others. It is established in the work that today manual dyeing of fabric using the "batik" technique can be used not only in decorative and applied art, but also for professional purposes, to create exclusive single products.